Граѓанска алијанса за транспарентност

ИНКЛУЗИВА

9/21/2018

Извештај за пристапност на лица со попреченост на интернет страни на општините во Источниот регион на Македонија

Проект: Пристапнни и достапни- Јавни информации и услуги

ЗДРУЖЕНИЕ ЗА ПРОМОЦИЈА И РАЗВОЈ НА ИНКЛУЗИВНО ОПШТЕСТВО ИНКЛУЗИВА КУМАНОВО

25 years FOUNDATION OPEN SOCIETY MACEDONIA ФОНДАЦИЈА ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО МАКЕДОНИЈА

ЕВРОТИНК ЦЕНТАР ЗА ЕВРОПСКИ СТРАТЕГИИ CENTER FOR EUROPEAN STRATEGIES EUROTHINK

Публикацијата е подготвена со поддршка на Европската Унија. Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на Здружението за промоција и развој на инклузивно општество Инклузива и на ниту еден начин не ги одразува гледиштата на Европската Унија.

Содржината е единствена одговорност на авторите и на грантистот, и на ниту еден начин не може да се смета дека ги изразува гледиштата и ставовите на Фондацијата Отворено општество – Македонија.

Содржина

Вовед 5

Анализа на пристапност и методологија 7

Резултати од истражувањето 9

1. Општина Виница 11

1.1 Алтернативен текст ALT. 11

1.2 Контраст 12

1.3 Достапна тастатура 12

2. Општина Штип 13

2.1 Текстуални еквиваленти за објектните елементи 13

2.2 Наслови и текст во табели 14

2.3 Вградени елементи 14

2.4 Линкови 15

2.5 Контраст 16

2.6 Тастатура 16

3. Општина Делчево 16

3.1 Валидна етикета за полето за формулари 16

3.2 Алтернативен текст за слики 17

3.3 Објектни елементи 17

3.4 Алтернативен текст за копчиња со слики 18

3.5 Наслови на табели 18

3.6 Вградени елементи 20

3.7 Линкови 20

4. Општина Берово 21

4.1 Етикети (label) 21

4.2 Алтернативен текст за слики 21

4.3 Текстуални еквиваленти за објектните елементи 22

4.4 Јазик на документ 22

4.5 Вградени елементи 23

4.6 Линкови 23

5. Општина Зрновци 24

5.1 Линови 24

6. Општина Карбинци 25
6.1 Слики 25
6.2 Големина на текст 26
6.3 Јазик на документот 26
6.4 Врски и линкови 27
7. Општина Кочани 28
7.1 Текстуални алтернативи 28
7.2 Контраст 29
7.3 Јазик на страната 29
7.4 Компатибилност 30
7.5 Линкови 31
7.6 Елементи 31
7.7 Компатибилност 32
8. Општини Пехчево, Пробиштип, Чешино-Облешино 32
8.1 Информации и врски 32
8.2 Етикети или упатства 33
Примери на добри практики 33
Генерални заклучоци 37
Препораки 38

Вовед

Информација од јавен карактер е информација во која било форма која ја создал и со која располага имателот на информацијата (органите на државната власт и други установи и институции утврдени со закон, органите на општините, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, јавните уставнови и служби, јавните претпријатија и правни и физички лица кои вршат јавни овластувања и делноста од јавен интерес утврдени со закон односно со неа располага само имателот на информацијата, согласно со неговите надлежности.

Во 2011 година, Собранието ја ратификуваше Конвенцијата на Обединети Нации за правата на лицата со попреченост. Целта на оваа Конвенција е унапредување, заштита и обезбедување на целосното и еднакво уживањето на сите човекови права и основни слободи на лицата со инвалидност, како и унапредување на почитувањето на нивното вродено достоинство. Нашата држава има обврска да ги спроведува одредбите од Конвенцијата, согласно Член 9 кој гласи: "*Со цел да им се овозможи на лицата со попреченост да живеат независно и во целост да учествуваат во сите аспекти на животот, земјите учеснички преземаат соодветни мерки за да им обезбедат на лицата со попреченост пристап, на еднаква основа со другите, до просторната околина, транспорт, информации и комуникации, вклучувајќи и до информатичките и комуникациските технологии и системи, како и до други капацитети и услуги отворени или обезбедени за јавноста, во урбаните и во руралните области.*"

Во однос на слободата на изразување и мислење како и пристапот до информации согласно Член 21 од Конвенцијата земјите потписнички ги преземаат сите соодветни мерки со цел да обезбедат лицата со попреченост да можат да го остваруваат правото на слобода на изразување и мислење, особено на слободата да бараат, добиваат и доставуваат информации и идеи на еднаква основа со другите, како и преку сите форми на комуникација по нивен избор.

Правото на пристап до инфорации во РМ е регулирано со Уставот (член 16) и повеќе законски одредби. Имено, со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, имателите на информации за својата работа се должни да овозможат информираност на јавноста. Согласно Законот за локалната самоуправа во РМ секоја општина е должна на граѓаните да им овозможи пристап кон основните информации за услугите што им ги обезбедува. Во рамки на Национална стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност 2010-2018 мерките кои се вклучени, а државата е обврзана да ги спроведе се: да се обезбеди пристап до информациите и комуникациите за сите лица со попреченост како и да развие механизми за достапност до информации и комуникации на овие лица.

И покрај загарантираното право на пристап до информации, лицата со попреченост секојдневно се соочуваат со различни бариери во вид на

пристапност и достапност до информации од јавен карактер во локалната заедница: влез и користење на јавните објекти, јавниот превоз, користењето на услуги, пристап до веб-содржини на општинските веб-страници и слично.

Здружението за промоција и развој на инклузивно општество ИНКЛУЗИВА во 2017та година го спроведе проектот "Достапни јавни информации за лица со попреченост" со цел на лицата со попреченост да им се овозможи да го практикуваат загарантираното право на пристап до информации од јавен карактер во локалната заедница, преку пристапни и достапни веб-страници на општините во Северо-источниот дел на Македонија.

Во рамките на проектот беа прилагодени веб-страниците на општините Куманово, Крива Паланка и Кратово со што се овозможи поголема информираност, пристап и ефикасност во доставување на услугите до корисниците со попреченост, зголемување на учеството, инклузивно креирање на политики на локално ниво, како и зголемување на довербата на граѓаните со попреченост во институциите.

Овој документ е подготвен во рамки на проектот "Пристапни и достапни-Јавни информации и услуги" кој ги проширува и дополнува активностите во 11 општини во Источниот дел на Македонија, а со цел да се добие основен увид во тоа како лицата со попреченост пристапуваат до веб-страниците и како може да им се олесни навигацијата, пребарувањето и прелистувањето на истите. Документот ги содржи упатства и препораките за адаптација на техничките и содржинските аспекти на веб-страниците на секоја од 11те општини во овој регион.

Лица со инвалидност се оние лица со долготрајни физички, ментални, интелектуални или сетилни нарушувања, кои во интеракција со различни пречки може да ја спречат нивната целосна и ефикасна застапеност во општеството на еднаква основа како и другите. Бидејќи постојат повеќе категории на лица со попреченост, а сите овие лица се корисници на различни веб-страници, при изработка на нова или адаптација на достапноста на веќе постоечката веб-страница, неопходно е да се земат во предвид што повеќе категории на лица со попреченост. Категориите на лицата со попреченост се: лица со оштетен вид (слепи и слабовидни лица); лица со оштетен слух (глуви и наглуви лица); лица со телесна попреченост; и лица со интелектуална попреченост.

Оценката за пристапност на интернет често се фокусира на усогласеноста со стандардите за пристапност развиени од страна на Web Accedability Initiative (WAI- https://www.w3.org/WAI/). Оваа инцијатива има развиено Упатствата за пристапност на веб-содржини Web Content Accessible Guidelines (WCAG). Упатства за пристап на веб содржини (WCAG) 2.1 за информатичка и комуникациска технологија (ИКТ) се инкорпорирани во Европскиот стандард EN 301 549 "Услови за пристапност за ИКТ производи и услуги" и вклучуваат веб содржина, електронски документи, не-веб-софтвер, како што се

мобилни апликации (https://www.w3.org/blog/2018/09/wcag-2-1-adoption-in-europe/). Постојат многу предности за оценување на пристапноста на веб-страната доколку истата се тестира со потенцијални корисници кои овозможуваат подобро разбирање на проблемите со пристапноста. Имено, оценувањето преку корисници со попреченост или пак преку лица кои немаат попреченост, меѓутоа работат или имаат чести контакти со овие лица, би се идентификувале прашањата за пристапност кои не се откриени со стандардна евалуација на пристапноста на веб-страната.

Од тие причини, овој извештај ќе ги опише различните аспекти и алатки за оценување на веб-пристапноста. Дополнително, овој извештај ги детализира пристапните аспекти на веб-страниците на локалните општини во Источниот регион во Република Македонија (Виница, Штип, Делчево, Берово, Зрновци, Карбинци, Кочани, Македонска Каменица, Пехчево, Пробиштип и Чешино-Облешино).

Анализа на пристапност и методологија

Веб пристапноста се однесува на инклузивната практика на отстранување на бариери кои ја спречуваат интеракцијата со или пристапот до веб-страниците од страна на лицата со попреченост. Кога веб страните се правилно дизајнирани, развиени и уредувани, сите корисници имаат еднаков пристап до информации и функционалност. Анализата е изработена на основа на следниве индикатори:

- Веб-страницата е кодирана со семантички изразен HTML, со текстуални еквиваленти овозможени за слики и добро именувани линкови, ова им помага на слепите корисници кои користат софтвер за трансформација на текст во говор и / или хардвер за трансформација на текст во Браево писмо.
- Текстот и сликите се големи и / или можат да се прошират, со што им се олеснува на корисниците со слаб вид да ја читаат и разбираат содржината.
- Линковите се подвлечени (или поинаку диференцирани), како и обоени во одредена впечатлива боја, со што се зголемува можноста слабовидните корисници да ги забележат. Кога линковите се големи, ова им помага на корисниците кои не можат да го контролираат глувчето со прецизност да кликнат на саканиот линк.
- Страниците се кодирани така што корисниците можат да се движат само со помош на тастатурата или само со еден уред за пристап, на тој начин овозможувајќи им достапност на оние корисниците кои не се во можност да користат глувче или стандардна тастатура.
- Видеата се придружени со транскрипта или е достапна верзија со знаковен јазик, со што глувите и наглувите корисници можат да го разберат видеото.

- Се избегнуваат трепкачките ефекти или може да се направат опционални, со цел корисниците кои се склони кон напади предизвикани од овие ефекти, да не се изложени на ризик.
- Содржината е напишана на едноставен јазик и е илустрирана со фотографии, дијаграми и анимации, со што корисниците со дислексија и потешкотии во учењето се поспособни да ја разберат содржината.
- Сајтовите се правилно изградени и одржувани, со што сите овие корисници можат да ги користат без да ја намалат употребливоста на страницата за корисници кои не се со попреченост.

Анализата на веб страните се спроведе во период од два месеци Јули-Август 2018та година, со употреба на софтвери за тестирање на веб страни согласно W3C стандардите за пристапност на веб страни. Целна група на овој метод се веб страните на 11 општини во Источниот регион.

Согласно препораките на EU Information Providers Guide / Internet Handbook http://ec.europa.eu/ipg/standards/accessibility/validation/index_en.htm примарниот софтвер кој се користеше за анализа на веб страните е: **http://wave.webaim.org** , а дополнително се вршеше проверка и со следните проверувачи**:** **https://achecker.ca/** ; **https://www.webaccessibility.com**

Добиените податоци се анализирани со употреба на квантитативни методи за анализа на податоци. Поточно, преку дескриптивни статистички постапки се добива процентот на пристапност на општинските веб страни, како и инференцијални статистички постапки преку кои се тестираат разликите пред почетокот на проектните активности.

Стандардите за веб-пристапноста кои беа земени во предвид при подготовката на овој документ има за цел да ги опфатат следните типови на корисници со попреченост:

Визуелен: Визуелни нарушувања вклучувајќи слепило, разни типови на слаб вид разни видови на слепило во боја;

Моторни / мобилност: на пр. тешкотии или неможност за употреба на рацете, вклучувајќи ги и лицата со тремор (тресење), забавеноста на мускулите, губењето на фината контрола на мускулите итн., поради состојби како Паркинсонова болест, мускулна дистрофија, церебрална парализа, мозочен удар;

Аудиолошки: Глувост или оштетување на слухот, вклучувајќи ги лицата кои се наглуви;

Напади: Фото епилептични напади предизвикани од визуелен строб или трепкачки ефекти.

Когнитивни / интелектуални: Развојна попреченост, попреченост во учењето (дислексија, дискалкулија, итн.) и когнитивни нарушувања од различно потекло,

кои влијаат на меморијата, вниманието, развојната "зрелост", решавање на проблеми и логички вештини итн.

Резултати од истражувањето

Општините во Источниот регион имаат над 50% пристапност на нивните веб страни каде што веб страната на Општина Кочани покажа највисок процент на пристапност од 79%, а додека веб страната на Општина Делчево има најнизок процент на пристапност од 57%.

Најпрво веб страните на општините беа анализирани од содржински аспект, односно во колкава мера содржината која ја имаат објавено е разбирлива за лицата со попреченост. Најголемиот содржински недостаток е немањето на видеа забелешано во над 80% од веб страните, а оние веб страни кои имаат видеа, истите немаат интерпретација на знаковен јазик или текстуална транскрипција.

Воедно, над 60% од општините имаат објавена содржина која е нејасна односно неразбирлива за лицата со попреченост. Тоа подразбира текст кој е премногу сложен за разбирање, текст кој нема сликовит приказ, текст кој е ставен во движечки банер (таквиот текст не може да биде прочитан од читач на екран).

Анализата од технички аспект, вклучува преглед на користењето на т.н. базични елементи односно употреба на текст, слика и флеш банери. Најголемите недостатоци се однесуваат на семантиката на тие елементи и дексриптивните информации кои во голема мера не се присутни, а тоа се клучните елементи кои се потребни посебно за софтверите-читачи на екран да можат да ги интерпретираат гласовно. Тоа значи дека во над 40% читачите за екран кои се користени од лицата со попреченост во видот нема да можат да ги претворат во звук, односно да ги “прочитаат”.

Ниту една од општините нема интегриран код за пристапност кои овозможуваат зголемување на тесктот на веб страните, менување на боите и контрастот и исклучување на светлечките/ротирачки елемент. Голем дел од платформите кои ги користат овие веб страни за администрирање на содржината и елементите (на пр. Wordpress) имаат можност за активирање на ваква опција со најосновни функции без дополнителни трошоци. Исто така постојат готови (ready made) софтверски апликации (plug-ins) кои овозможуваат интегрирање на решенија кои во голема мера ја зголемуваат пристапност на веб страните.

Компаративна табела на пристапност на веб страните по општини

	Општина	% на пристапност
1	Кочани	79%
2	Зрновци	77%
3	Пробиштип	75%
4	Виница	74%
5	Чешино-Облешино	69%
6	Штип	68%
7	Македонска Каменица	68%
8	Берово	64%
9	Карбинци	63%
10	Пехчево	62%
11	Делчево	57%
	Вкупно	**68,72%**

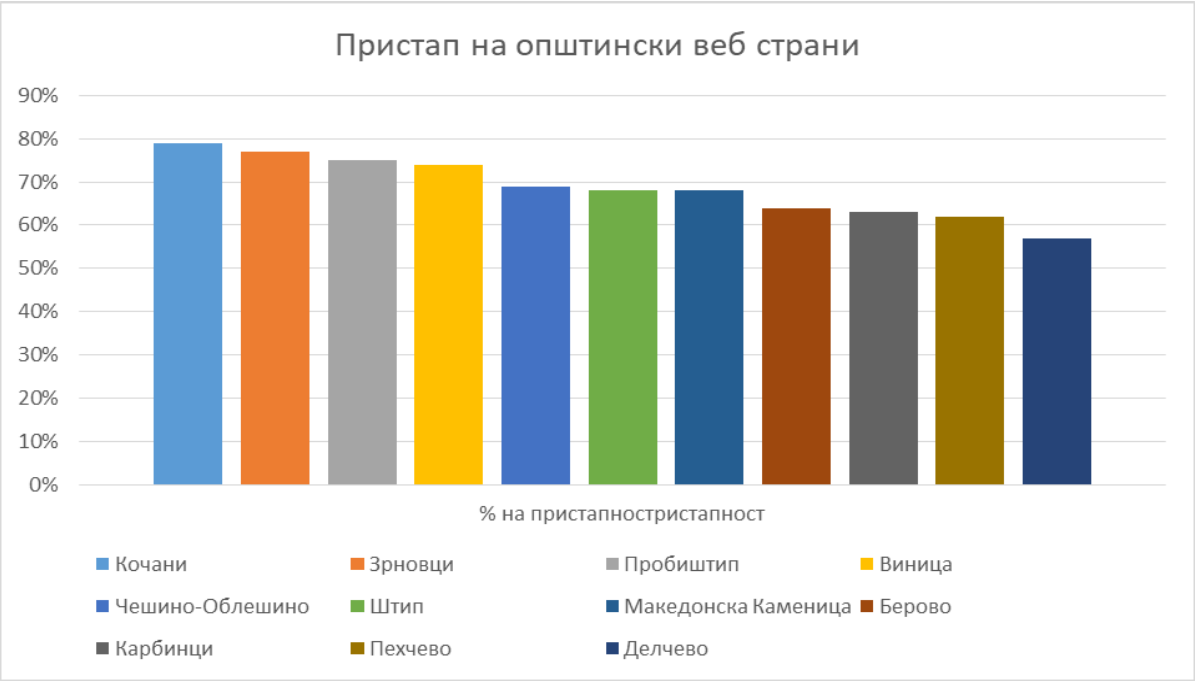

Извештајот содржи детална анализа за веб страната на секоја од општините во Источниот регион, а целта е да им помогне на техничките лица чија одговорност е оддржувањето и надградбата на веб страните да добијат знаење и корисни информација кои ќе им помогнат полесно да ги направат потребните модификација за зголемување на пристапноста на веб страните за граѓаните со попреченост. Со тоа општините ќе можат да ги постигнат стандардите за пристапност и ќе бидат позитивен пример за оленување на пристапот за лицата со попреченост.

1. Општина Виница

1.1 Алтернативен текст ALT.

Објаснување на индикаторот: *Атрибутот alt го одредува алтернативниот текст за сликата, ако сликата не може да се прикаже. Атрибутот alt обезбедува алтернативни информации за сликата ако корисникот поради некоја причина не може да ја гледа (поради бавно поврзување, грешка во атрибутот src или ако корисникот користи читач на екранот).*

Наод: Во многу делови на веб страна недостасуваат описи на нетекстуалните содржини како на пример слики, форми, поврзувачки елементи.

Препорака: Потребно е да се обезбедат алтернативи на текст за секоја нетекстуална содржина

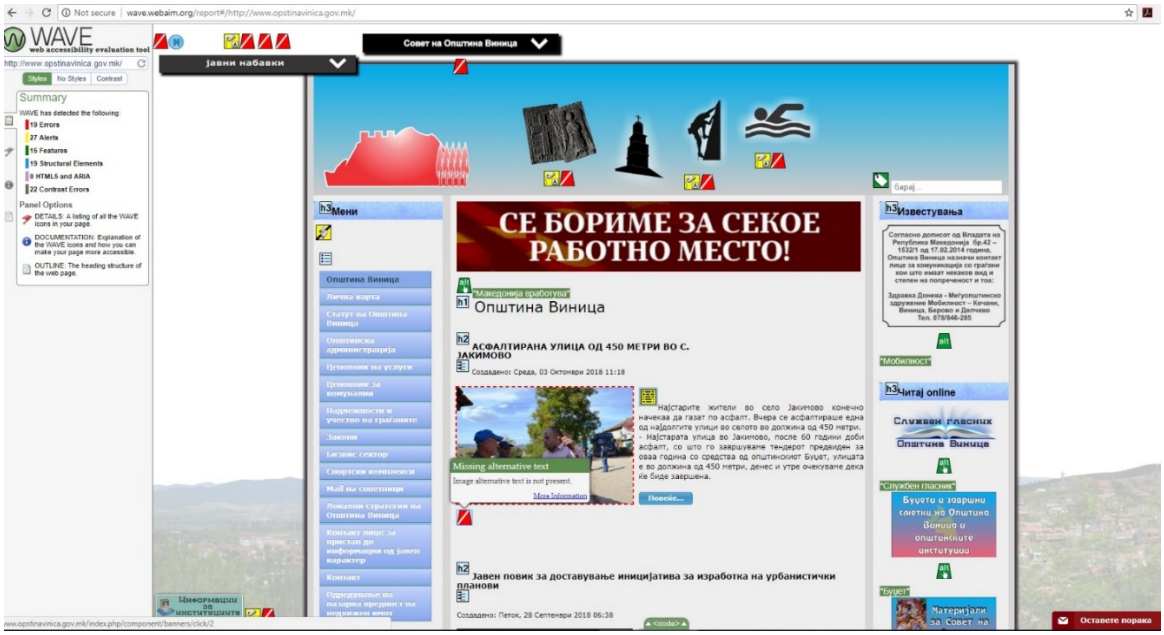

Наод: Исто така во голем број инстанци во img елемент недостасува alt атрибут.

Препорака: Потребно е да се додаде соодветен атрибут на alt на елемент img.

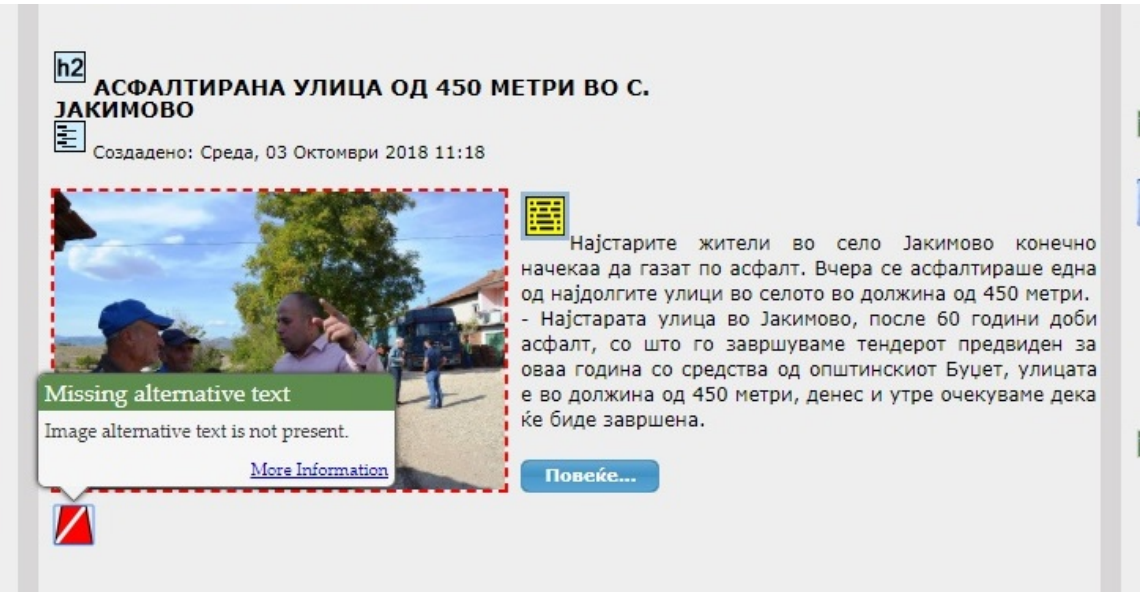

На корисниците им е полесно да гледаат и да слушаат содржини, вклучувајќи одделување на преден план од позадина.

1.2 Контраст

Објаснување на индикаторот: *Под контраст се подразбира разликата помеѓу темнината на текстот и светлината/бојата на позадината.*

Наод: Сегашниот контраст помеѓу бојата на избраниот текстуален линк и неговата позадина не е доволен за да се исполнат критериумите на стандардот WCAG2.0 Ниво АА.

Препорака: Најдобро е да се користи процесор за контраст на боја за да може да се одреди дали избраниот текстуален текст и боите на позадината обезбедуваат сооднос на контраст од 4,5: 1 за стандарден текст или 3: 1 за поголем текст. На следниот линк кодовите за боја треба да се проверат за да се добие доволен контраст:

http://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/visual-audio-contrast-contrast.html#visual-audio-contrast-contrast-resources-head

1.3 Достапна тастатура

Објаснување на индикатотрот: Целта е да се направи целата функционалност на веб страната достапна од тастатурата. Скрипта која не е достапна за тастатура - не е достапна на onblur.

Наод: Движењето низ веб страната и нејзината функционалност не е достапна преку тастатура.

Препорака: Потребно е да се доде управувач onblur на скриптата која ја извршува истата функција како што е управувачот со onmouseout.

2. Општина Штип

2.1 Текстуални еквиваленти за објектните елементи

Објаснување на индикаторот: *Секој објект мора да има текстуален еквивалент кој ќе биде прикажан ако објектот не е. Текст еквивалентот може да биде текст, линк до текстуален еквивалент или слика со валиден Alt текст.*

Наод: Пример на објектните елементи кои моментално ги има на веб страницата се следните:

```
<object height="160" width="960" class="jsnis-gallery" classid="clsid:d27cdb6e-ae6d-11cf-96b8-444553540000"
codebase="http://download.macromedia.com/pub/shockwave/cabs/flash/swflash.cab#version=9,0,0,0" id="jsn-
imageshow-351NC"><param name="bgcolor" value="#8f2525"><param name="menu" value="false"><param
name="wmode" value="opaque"><param name="allowFullScreen" value="true"><param
name="allowScriptAccess" value="sameDomain"><param name="movie"
value="http://www.stip.gov.mk/components/com_imageshow/Gallery.swf"><param name="flashvars"
value="baseurl=http://www.stip.gov.mk/components/com_imageshow/&showcase=http://www.stip.gov.mk/inde
x.php?option=com_imageshow%26view=show%26showcase_id=2%26format=showcase&showlist=http://www.sti
p.gov.mk/index.php?option=com_imageshow%26view=show%26showlist_id=2%26format=showlist"><embed
src="http://www.stip.gov.mk/components/com_imageshow/Gallery.swf" menu="false" bgcolor="#8f2525"
width="960" height="160" name="jsn-imageshow-351NC" align="middle" allowscriptaccess="sameDomain"
allowfullscreen="true" type="application/x-shockwave-flash"
pluginspage="http://www.adobe.com/go/getflashplayer" wmode="opaque"
flashvars="baseurl=http://www.stip.gov.mk/components/com_imageshow/&showcase=http://www.stip.gov.mk/i
ndex.php?option=com_imageshow%26view=show%26showcase_id=2%26format=showcase&showlist=http://ww
w.stip.gov.mk/index.php?option=com_imageshow%26view=show%26showlist_id=2%26format=showlist"></objec
t>
```

Препорака: На елементите <code> Object </ code> им се потребни текстуални еквиваленти кои концизно и значајно ја опишуваат нивната функционалност. <code> object </ code> елементи обично им овозможуваат на авторите на страница да вградат не-HTML сопственички датотеки, како што се медиумите. Кога се користат, програмерите треба да обезбедат текстуален опис на функционалноста и, кога е можно, пристап до не-вградена алтернатива.

2.2 Наслови и текст во табели

Објаснување на индикаторот: Целта е насловите на табелата со податоци да се правилно идентификувани.

Наод: Пример на код за табела кој моментално е на веб страната:

```
<table class="contentpaneopen"><tbody><tr><td class="contentheading" width="100%">Дневен билтен на
Општина Штип</td></tr></tbody></table>
```

Препорака: Податоците мора да го идентификуваат заглавјето што ја обележува содржината во истата колона или ред. Укажувајќи дека ќелијата е насловена преку елементот <code> th </ code> овозможува читачи на екрани и други помошни технологии да ги идентификуваат табелите за податоци и табелите за изгледот и обезбедува механизам за корисниците да се движат низ табелата на податоци.

2.3 Вградени елементи

Објаснување на индикаторот: Потребно е вградените елементи и елементите на екран да обезбедуваат значаен текстуален еквивалент.

Наод: Пример за тоа како моментално се вградени елементите:

```
<embed src="http://www.stip.gov.mk/components/com_imageshow/Gallery.swf" menu="false"
bgcolor="#8f2525" width="960" height="160" name="jsn-imageshow-351NC" align="middle"
allowscriptaccess="sameDomain" allowfullscreen="true" type="application/x-shockwave-flash"
pluginspage="http://www.adobe.com/go/getflashplayer" wmode="opaque"
flashvars="baseurl=http://www.stip.gov.mk/components/com_imageshow/&showcase=http://www.stip.gov.mk/i
ndex.php?option=com_imageshow%26view=show%26showcase_id=2%26format=showcase&showlist=http://ww
w.stip.gov.mk/index.php?option=com_imageshow%26view=show%26showlist_id=2%26format=showlist">
```

Препорака: Вградените објекти, особено оние што вградуваат аудио на страница, бараат текстуалните еквиваленти да бидат поврзани со вградената датотека. На пример, ако парче аудио е вградено во една страница, авторот на страница треба да обезбеди препис од тој звук.

Потребно е да се додаде елемент без означување во или покрај елементот за вградување. Текст на елементот кој е обележан треба да е еквивалентен на вградениот елемент.

2.4 Линкови

Објаснување на индикаторот: Потребно е текстот на линкот да е во рамките на контекстот.

Наод: Пример на моменталната ситуација:

```
<a href="mailto:
<script language='JavaScript' type='text/javascript'>
<!--
var prefix = 'mailto:';
var suffix = '';
var attribs = '';
var path = 'hr' + 'ef' + '=';
var addy65932 = 'snezesaneva' + '@';
addy65932 = addy65932 + 'yahoo' + '.' + 'com';
document.write( '<a ' + path + '\'' + prefix + addy65932 + suffix + '\'' + attribs + '>' );
document.write( addy65932 );
document.write( '<\/a>' );
//-->
</script><script language='JavaScript' type='text/javascript'>
<!--
document.write( '<span style=\'display: none;\'>' );
//-->
</script>Оваа е-пошта е заштитена од spambots, треба да вклучите JavaScript за да ја видите
<script language='JavaScript' type='text/javascript'>
<!--
document.write( '</' );
document.write( 'span>' );
//-->
</script>."><script language="JavaScript" type="text/javascript"><!--
var prefix = 'mailto:';
var suffix = '';
var attribs = '';
var path = 'hr' + 'ef' + '=';
var addy13225 = 'snezesaneva' + '@';
addy13225 = addy13225 + 'yahoo' + '.' + 'com';
document.write( '<a ' + path + '\'' + prefix + addy13225 + suffix + '\'' + attribs + '>' );
document.write( addy13225 );
document.write( '<\/a>' );
//--></script></a>
```

Препорака: Важно е корисниците да можат да ја разберат целта на сите линкови/врски. Значаен текст на линк не треба да биде претерано општ и јасно треба да ја опишува содржината која треба да се најде или дејството да се изврши од врската. На пример, не е препорачливо да се користи генерички текст како "кликнете овде", "прочитајте повеќе" итн., освен ако целта на линкот не може да се одреди со значењето во околната содржина. Кога целта на линкот не може да се утврди, од корисниците може да се бара да ја следат врската за да ја

одредат неговата намена. Враќањето на претходна локација често може да биде потешко за корисниците со попреченост со помош на помошна технологија. Така, програмерите мора да обезбедат дека целта на линкот е јасна и објаснета во самиот линк.

2.5 Контраст

Објаснување на индикаторот: На корисниците со попреченост им е полесно да гледаат и да слушаат содржини. Ова подрзабира дека е потребно одделување на елементите кои се во преден план од позадината.

Наод: Моменталниот контраст помеѓу бојата на текстот на активната врска и неговата позадина на оваа веб страна не е доволен за да се исполнат WCAG2.0 Level AA.

Препорака: Потребно е да се користи процесор за контраст на боја за да може да се одреди дали активниот текстуален линк и боите на позадината обезбедуваат сооднос на контраст од 4,5: 1 за стандарден текст или 3: 1 за поголем текст. На следниот линк кодовите за боја треба да се проверат за да се добие доволен контраст:

http://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/visual-audio-contrast-contrast.html#visual-audio-contrast-contrast-resources-head

2.6 Тастатура

Објаснување на индикаторот:Со цел да се направи веб страната достапна за користење преку тастатура потребно е да се направи целата функционалност достапна за овој уред.

Наод: Движењето низ веб страната и нејзината функционалност не е достапна преку тастатура.

Препорака: Потребно е да се додае управувач на onkeydown на скрипта која ја извршува истата функција како функцијата onmousedown. Програмерите треба да обезбедат начини да им помогнат на корисниците да се движат, да ја пронајдат бараната содржина и да одредат каде се наоѓаат во веб страната.

3. Општина Делчево

3.1 Валидна етикета за полето за формулари

Објаснување на индикаторот: Атрибутот placeholder одредува краток совет (hint) кој ја опишува очекуваната вредност на полето за внесување (на пример, вредност или краток опис на очекуваниот формат).

Наод: Пример за моменталното означување на етикетите:

```
<input name="searchword" maxlength="20" alt="Барај" type="text" size="25" value="Пребарување.."
onblur="if(this.value==''') this.value='Пребарување..';" onfocus="if(this.value=='Пребарување..')
this.value='';">
```

Кога се присутни етикети на екранот, тие мора да бидат експлицитно поврзани со полињата за формите. Кога не се присутни етикети на екранот, полињата за формата мора да бидат достапни за етикета.

Кога полето за формулари не експлицитно вклучува етикета, помошни технологии може неправилно да ја направат етикетата или да не обезбедат етикета на сите кон корисниците. Кога етикети не се присутни или се неточни, корисниците на помошни технологии можеби нема да можат да пополнат форма.

Препорака: Спецификацијата на HTML5 има нов атрибут на поле form called <code> placeholder </ code>. Ова претставува етикета или навестување, како што е збор или кратка фраза, која е доделена на полето за формулари, како што е полето за внесување. Етикетата или навестувањето се појавува во полето за форма и излегува кога корисниците почнуваат да пишуваат. Кога се користи атрибутот <code> placeholder </ code>, етикетата или навестувањето може да не се детектираат со помошни технологии. Затоа, програмерите треба да обезбедат текст надвор од екранот во елементот <code> етикета </ code> од полето за формулари или да обезбедат атрибут <code> title </ code> или да користат ARIA за да обезбедат достапно име за полето за формулари.

3.2 Алтернативен текст за слики

Објаснување на индикаторот: Атрибутот alt го одредува алтернативниот текст за сликата, ако сликата не може да се прикаже.

Наод: Сегашното прикажување на сликите на веб страната се реализира со следниов код:

```
<img src="/images/stories/PNG/banner.png">
```

Препорака: На сите слики во рамките на страницата мора да им се даде алтернативен текст. Текстуалните еквиваленти за нетекстуалните елементи го комуницираат значењето на сликите за корисниците кои не можат да ја доживеат сликата, како што се корисниците на читачи на екран. Соодветните еквиваленти обезбедуваат текст кој придонесува исто ниво на разбирање на содржината на страницата како и самата слика. Во случаи кога сликата не придонесува за разбирање на содржината и е чисто декоративна, таа треба да биде означена на начин да ја покаже својата чисто декоративна цел.

3.3 Објектни елементи

Објаснување на индикаторот: На елементите <code> Object </ code> им се потребни текстуални еквиваленти кои концизно и значајно ја опишуваат нивната функционалност. <code> object </ code> елементи обично им овозможуваат на авторите на страница да вградат не-HTML сопственички датотеки, како што се медиумите. Кога се користат, програмерите треба да обезбедат текстуален опис на функционалноста и, кога е можно, пристап до не-вградена алтернатива.

Наод: Недостасуваат текстуални еквиваленти за објектните елементи.

Препорака: Потребно е да се обезбедат текстуални еквиваленти за објектните елементи:

```
<object classid="clsid:D27CDB6E-AE6D-11cf-96B8-444553540000"
codebase="http://fpdownload.macromedia.com/pub/shockwave/cabs/flash/swflash.cab#version=6,0,0,0"
border="0" width="150" height="125"><param name="movie"
value="http://delcevo.gov.mk/images/banners/daj_predlog.swf"><embed
src="http://delcevo.gov.mk/images/banners/daj_predlog.swf" loop="false"
pluginspage="http://www.macromedia.com/go/get/flashplayer" type="application/x-shockwave-flash"
width="150" height="125"></object>
```

3.4 Алтернативен текст за копчиња со слики

Објаснување на индикаторот: Сите слики - вклучувајќи ги и оние кои се копчиња за формата - мора да обезбедат соодветен текстуален еквивалент во атрибутот <code> alt </ code>, кој значително ќе ја замени сликата за корисници кои не можат да ја видат сликата. На пример, корисниците на читачи на екран и прелистувачи само за текст ќе се потпрат на оваа информација за да ја одредат целта на копчето.

Наод: Недостасуваат текстуални еквиваленти во случај корисниците да не можат да ја видат сликата.

Препорака: Потребно е да се обезбеди валиден, концизен и значаен алтернативен текст за копчиња за слики:

```
<button value="" name="Submit" type="submit"></button>
```

3.5 Наслови на табели

Објаснување на индикаторот: Масите со податоци мора да го идентификуваат заглавието што го обележуваат ќелиите со податоци во истата колона или ред. Укажувајќи дека ќелијата е насловена преку елементот <code> th </ code> овозможува читачи на екрани и други помошни технологии да ги идентификуваат табелите за податоци од табелите за изгледот и обезбедува механизам со кој корисниците можат да се движат во табелата на податоци.

Наод: Недостасуваат наслови на табелите кои ги идентификуваат ќелиите на податоци.

Препорака: Потребно е насловите на табелата на податоци правилно да се идентификуваат:

<table cellpadding="0" cellspacing="0" style="margin: 3px; text-align: center; align: center; width: 90%;" class="vinaora_counter"><tbody align="center"><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vtoday.png" alt="mod_vvisit_counter" title="2018-08-08"></td><td>Денес</td><td align="right">652</td></tr><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vyesterday.png" alt="mod_vvisit_counter" title="2018-08-07"></td><td>Вчера</td><td align="right">1013</td></tr><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vweek.png" alt="mod_vvisit_counter" title="2018-08-06 -> 2018-08-08"></td><td>Оваа недела</td><td align="right">2917</td></tr><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vlweek.png" alt="mod_vvisit_counter" title="2018-07-30 -> 2018-08-06"></td><td>Претходна недела</td><td align="right">9113</td></tr><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vmonth.png" alt="mod_vvisit_counter" title="2018-08-01 -> 2018-08-08"></td><td>Овој месец</td><td align="right">9483</td></tr><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vlmonth.png" alt="mod_vvisit_counter" title="2018-07-01 -> 2018-08-01"></td><td>Претходен месец</td><td align="right">48590</td></tr><tr align="left"><td><img src="http://delcevo.gov.mk/modules/mod_vvisit_counter/images/stats/default/vall.png" alt="mod_vvisit_counter" title="Visitors Counter"></td><td>Вкупно</td><td align="right">2074604</td></tr></tbody></table>

Елементот <code> marquee </ code> може да го одвлече вниманието на одредени корисници. Преместувањето на слоевита содржина без разлика дали станува збор за текст, слики или анимација може да го одвлекува вниманието и може да предизвика проблеми за корисниците на помошна технологија. Развивачите на страници треба да ја избегнуваат неговата употреба и да користат други начини за маркирање.

Препорака: Елементот на маркирането треба да се избегнува:

<marquee behavior="scroll" align="center" direction="left" height="20" scrollamount="5" width="72%" onmouseover="this.stop()" onmouseout="this.start()" loop="infinite">Сто дена-предизвик за поубаво Делчево

Отпочнување нови проекти, дореализација на старите кои носат...#Се известуваат сите правни и физички лица од Општина Делчево кои не го платиле долгот по основ на данок на...#Во рамките на проектот „Соработка помеѓу полицијата и локалното население “ имплементиран од страна на...#Врз основа на член 50 став 1 точка 16 од Законот за локалната самоуправа(Службен Весник на Република...<span

class="scrollnews2">#Општина Делчево им соопштува на граѓаните на општина Делчево дека на ден 19.09.2016 година (понеделник) со...#Врз основа на барање на мислење доставено од страна на Општина Делчево до Министерство за животна средина и...#</marquee>

3.6 Вградени елементи

Објаснување на индикаторот Вградените објекти, особено оние што вградуваат аудио на страница, бараат текстуални еквиваленти да бидат поврзани со вградената датотека. На пример, ако парче аудио е вградено во една страница, авторот на страница треба да обезбеди препис од тој звук.

Наоди: Вграденото аудио на веб страната нема текстуален елемент за корисниците кои не можат да го слушнат.

Препорака: Потребно е вградените елементи и елементите на екранот да обезбедуваат значаен текстуален еквивалент:

<embed src="http://delcevo.gov.mk/images/banners/daj_predlog.swf" loop="false" pluginspage="http://www.macromedia.com/go/get/flashplayer" type="application/x-shockwave-flash" width="150" height="125">

3.7 Линкови

Објаснување на индикаторот: Важно е за корисниците да можат да ја разберат целта на сите линкови. Значаен линк текст не треба да биде претерано општ и јасно треба да ја опише содржината што треба да се најде или дејството да се изврши од врската. На пример, не треба да се користи генерички текст како "кликнете овде", "прочитајте повеќе" итн., освен ако целта на врската не може да се одреди со значење во околната содржина. Кога целта на врската не може да се утврди, од корисниците може да се бара да ја следат врската за да ја одредат неговата намена. Враќањето на претходна локација често може да биде потешко за корисниците со попреченост со помош на помошна технологија. Така, програмерите мора да обезбедат дека целта на линкот е јасна.

Наод: *Недостасуваат јасно дефинирани линкови кои ја навестуваат содржината до која водат или дејството кое се извршува со нивно одбирање.*

Препорака: Текстот на линкот треба да е значаен во рамките на контекстот:

<img src="/images/stories/logo_energetska.png" width="150" border="1">

4. Општина Берово

4.1 Етикети (label)

Објаснување на индикаторот: Кога полето за формулари не експлицитно вклучува етикета (label), помошните технологии може неправилно да ја направат етикетата или да не обезбедат етикета на сите кон корисниците. Кога етикети не се присутни или се неточни, корисниците на помошни технологии можеби нема да можат да пополнат форма.

Спецификацијата на HTML5 има нов атрибут на поле form called <code> placeholder </ code>. Ова претставува етикета или навестување, како што е збор или кратка фраза, која е доделена на полето за формулари, како што е полето за внесување. Етикетата или навестувањето се појавува во полето за форма и излегува кога корисниците почнуваат да пишуваат. Кога се користи атрибутот <code> placeholder </ code>, етикетата или навестувањето може да не се детектираат со помошни технологии. Затоа, програмерите треба да обезбедат текст надвор од екранот во елементот <code> етикета </ code> од полето за формулари или да обезбедат атрибут <code> title </ code> или да користат ARIA за да обезбедат достапно име за полето за формулари.

Наод: Полето за формулари не вклучува етикета (label) и помошните технологии може неправилно да ја направат етикетата или да не обезбедат етикета на сите кон корисниците.

Препорака: Потребно е да се обезбеди валидна ознака за полињата за формите

Кога се присутни етикети на екранот, тие мора да бидат експлицитно поврзани со полињата за формите. Кога не се присутни етикети на екранот, полињата за формата мора да бидат достапни за етикета.

4.2 Алтернативен текст за слики

Објаснување на индикаторот: На сликите во рамките на страницата мора да им се даде алтернативен текст. Текстуалните еквиваленти за нетекстуалните елементи комуницираат значењето на сликите за корисниците кои не можат да ја доживеат сликата, како што се корисниците на читачи на екран. Соодветните еквиваленти обезбедуваат текст кој придонесува исто ниво на разбирање на

содржината на страницата како и самата слика. Во случаи кога сликата не придонесува за разбирање на содржината и е чисто декоративна, таа треба да биде означена на начин да ја покаже својата чисто декоративна цел.

Наод: Сегашното прикажување на сликите на веб страната се реализира со следниов код:

```
<img src="/images/stories/PNG/banner.png">
```

Препорака: На сите слики во рамките на страницата мора да им се даде алтернативен текст. Текстуалните еквиваленти за нетекстуалните елементи го комуницираат значењето на сликите за корисниците кои не можат да ја доживеат сликата, како што се корисниците на читачи на екран. Соодветните еквиваленти обезбедуваат текст кој придонесува исто ниво на разбирање на содржината на страницата како и самата слика. Во случаи кога сликата не придонесува за разбирање на содржината и е чисто декоративна, таа треба да биде означена на начин да ја покаже својата чисто декоративна цел.

4.3 Текстуални еквиваленти за објектните елементи

Објаснување на индикаторот: На елементите <code> Object </ code> им се потребни текстуални еквиваленти кои концизно и значајно ја опишуваат нивната функционалност. <code> object </ code> елементи обично им овозможуваат на авторите на страница да вградат не-HTML сопственички датотеки, како што се медиумите. Кога се користат, програмерите треба да обезбедат текстуален опис на функционалноста и, кога е можно, пристап до не-вградена алтернатива.

Наод: Недостасуваат текстуални еквиваленти за објектните елементи.

Препорака: На елементите <code> Object </ code> им се потребни текстуални еквиваленти кои концизно и значајно ја опишуваат нивната функционалност. <code> object </ code> елементи обично им овозможуваат на авторите на страница да вградат не-HTML сопственички датотеки, како што се медиумите. Кога се користат, програмерите треба да обезбедат текстуален опис на функционалноста и, кога е можно, пристап до не-вградена алтернатива.

4.4 Јазик на документ

Објаснување на индикаторот: Програмерите треба да го дефинираат природниот јазик на документот за да осигурат дека читачите на екранот и другите кориснички агенти го разбираат јазикот на кој треба да се толкува документот. Конкретно, кога документот содржи повеќекратни решенија за јазик, читачи на екран и други типови на помошни технологии мора да знаат што стандардниот јазик е да се осигура дека тие можат соодветно да се префрлаат помеѓу јазиците.

Наод: Јазичните декларации не се во согласност со IETF RFC 1766.

Препорака: Според препораката HTML 4.01, треба да се направат јазични декларации во согласност со IETF RFC 1766.

Стандардниот јазик за текст на страницата треба да е прогласен користејќи атрибути на HTML таг. НЕ треба да се користи мета-елементот со содржината поставена на Content-Language.

Согласно стандардите треба да се користи јазичен атрибут наместо HTTP при објава на стандардниот јазик за 'обработка на текст' (т.е. кога јазикот треба да биде познат за работи како што се избор на фонт, стил, проверка на правописот, шифрација, стил на маркирање на цитати, итн.). Не го треба да се објавува стандардниот јазик на документот во елементот на телото, наместо тоа треба да се користи HTML-елементот.

Кога документот има содржина наменета за звучници на повеќе од еден јазик, треба да се одлучи дали да се пријави еден јазик во таг HTML или да се остават јазиците недефинирани до подоцна. Исто така во ваков случај документот треба да се подели лингвистички на највисоко можно ниво и да се објави соодветниот јазик за секоја од овие поделби.

За HTML, треба да се користи само атрибутот lang. За XHTML 1.0 кој служи како текст треба да се користат атрибути lang и xml: lang, а за XHTML кој служи како XML, само атрибут xml: lang.

4.5 Вградени елементи

Објаснување на индикаторот: Вградените објекти, особено оние што вградуваат аудио на страница, бараат текстуални еквиваленти да бидат поврзани со вградената датотека. На пример, ако парче аудио е вградено во една страница, авторот на страница треба да обезбеди препис од тој звук.

Наод: Недостасуваат текстуални еквиваленти за вграденото аудио на веб страната.

Препорака: Потребно е вградените елементи и елементите на екран да обезбедуваат значаен текстуален еквивалент.

4.6 Линкови

Објаснување на индикаторот: Важно е за корисниците да можат да ја разберат целта на сите врски. Значаен линк текст не треба да биде претерано општ и јасно треба да ја опише содржината што треба да се најде или дејството да се изврши од врската. На пример, не користете генерички текст како "кликнете овде", "прочитајте повеќе" итн., Освен ако целта на врската не може да се одреди со значење во околната содржина. Кога целта на врската не може да се утврди, од корисниците може да се бара да ја следат врската за да ја одредат неговата намена. Враќањето на претходна локација често може да биде потешко за

корисниците со попреченост со помош на помошна технологија. Така, програмерите мора да обезбедат дека целта на линкот е јасна.

Наод: Недостасуваат јасно дефинирани линкови кои ја навестуваат содржината до која водат или дејството кое се извршува со нивно одбирање.

Препорака: Текстот на линкот треба да има значење во рамките на контекстот.

Документите што користат јазици за означување мора да бидат добро формирани. Кога документите не се добро формирани кориснички агенти и / или помошна технологија не може правилно да ја разберат и да ја направат содржината на корисниците. Многу од главните кориснички агенти се способни да се справат со "лош" маркап, меѓутоа, за да бидат постојани во сите платформи и прелистувачи мора да се користи добро формиран маркап. Ова е особено важно за помошна технологија која може или не може да биде програмирана за да се изврши истото ниво на "справување" кое може да се најде во прелистувачите (кои се креирани од мултинационални корпорации) или маркап за асистивна технологија што чинат неколку стотици долари или повеќе.

Препорака: Документите за обележување треба да содржат добро формирани елементи - HTML ознака: <DIV>

5. Општина Зрновци

5.1 Линови

Објаснување на индикаторот: Важно е за корисниците да можат да ја разберат целта на сите врски. Значаен линк текст не треба да биде претерано општ и јасно треба да ја опише содржината што треба да се најде или дејството да се изврши од врската. На пример, не користете генерички текст како "кликнете овде", "прочитајте повеќе" итн., Освен ако целта на врската не може да се одреди со значење во околната содржина. Кога целта на врската не може да се утврди, од корисниците може да се бара да ја следат врската за да ја одредат неговата намена. Враќањето на претходна локација често може да биде потешко за корисниците со попреченост со помош на помошна технологија. Така, програмерите мора да обезбедат дека целта на линкот е јасна.

Наод: *Недостасуваат јасно дефинирани линкови кои ја навестуваат содржината до која водат или дејството кое се извршува со нивно одбирање.*

Препорака: Текстот на линкот треба да има значење во рамките на контекстот.

```
<a href="/images/PDF_Zrnovci/reklama1.jpg" target="_blank"><img src="/images/reklama%201.jpg"
alt="" width="250" height="354"></a>
```

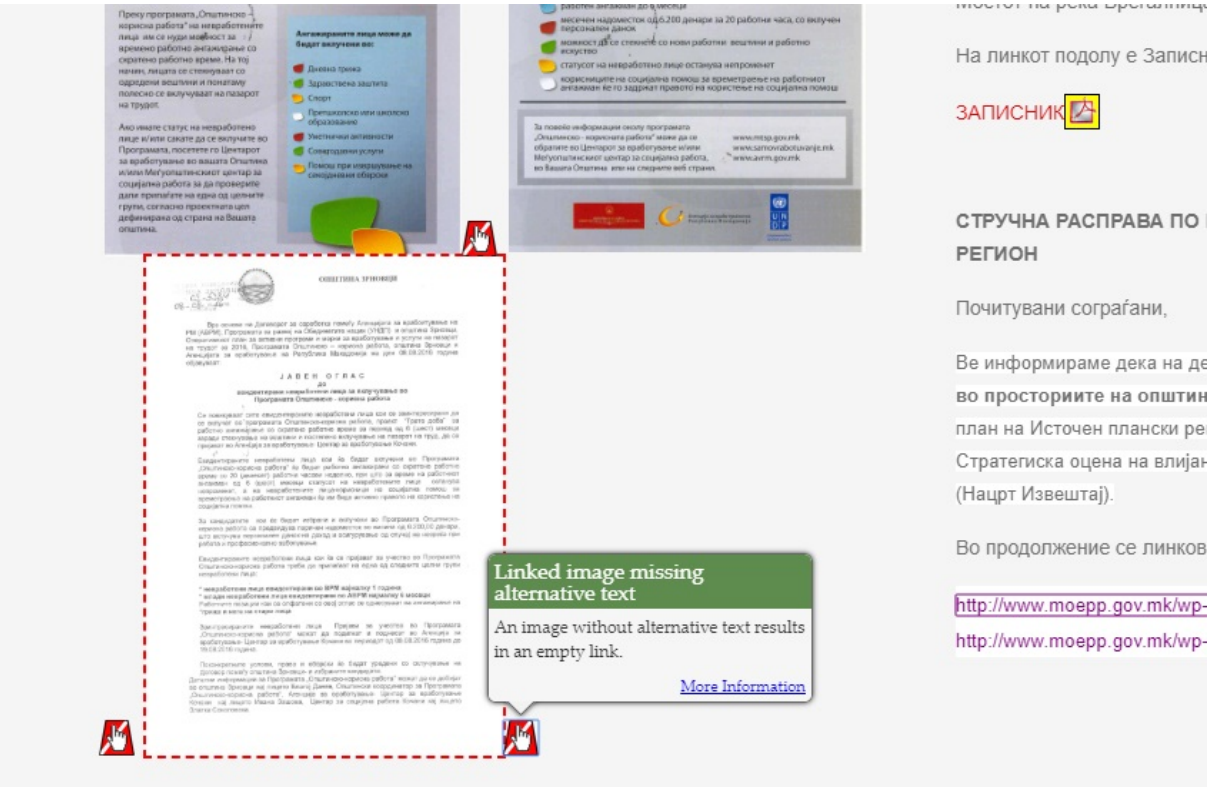

6. Општина Карбинци

6.1 Слики

Објаснување на индикаторот: Сите слики - вклучувајќи ги и оние кои се копчиња за формата - мора да обезбедат соодветен текстуален еквивалент во атрибутот <code> alt </ code>, кој значително ќе ја замени сликата за корисници кои не можат да ја видат сликата. На пример, корисниците на читачи на екран и прелистувачи само за текст ќе се потпрат на оваа информација за да ја одредат целта на копчето.

Наод: Недостасува текстуален еквивалент кој ја опишува/објаснува сликата.

Препорака: Потребно е да има валиден, концизен и значаен алтернативен текст на копчиња за слики

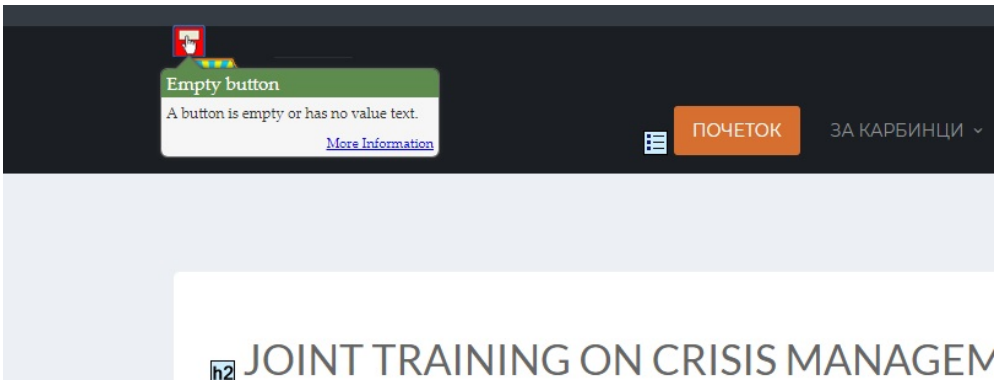

6.2 Големина на текст

Објаснување на индикаторот: Програмерите мора да користат релативно големина за да осигурат дека текстот, вклучувајќи ги текстуалните текстуални текстови и контејнерите на текстот, соодветно се менуваат. Кога апсолутното големината на големината се користи за големината и елементите на позицијата на страницата, содржината и другите елементи не се правилно скалирани или се намалуваат кога се прилагодува големината на текстот. Корисниците со низок вид и корисници со когнитивни нарушувања имаат корист од зголемената големина на текст и простор помеѓу елементите.

Наод: При зголемување на веб страната со помош на Ctrl+ со цел да се зголеми текстот, истиот се преклопува и/или станува нејасен.

Препорака: Потребно е веб страната да содржи елементи кои овозможуваат зголемување на големината на текстот без губење на функционалноста. Програмерите мора да обезбедат дека текстот може да биде променет до 200% без помошна технологија.

На мобилни платформи со ограничени екрански прелистувачи кои нудат можности за намалување на зумирање што им овозможува на корисниците да ја зголемат или намалат страницата за читање текст. Програмерите не треба да ги оневозможуваат овие функции за да корисниците со попреченост во видот имаат можност да ја користат функцијата за зголемување на текстот.

6.3 Јазик на документот

Објаснување на индикаторот: Програмерите треба да го дефинираат природниот јазик на документот за да осигурат дека читачите на екранот и другите кориснички агенти го разбираат јазикот на кој треба да се толкува документот. Конкретно, кога документот содржи повеќекратни решенија за јазик, читачи на екран и други типови на помошни технологии мора да знаат кој е стандардниот јазик и да се осигураат дека можат соодветно да се префрлаат помеѓу јазиците.

Наод: Читачите на екранот кој го користат лицата со општетен вид (слепи и слабовидни лица) во многу од документите не го разбираат јазикот на кој треба да се толкува документот.

Препорака: Јазикот на документот треба да е поставен според препораката HTML 4.01, а јазичните декларации да се направат во согласност со IETF RFC 1766.

Стандардниот јазик за текст на страницата треба да се прогласи користејќи атрибути на HTML-таг. НЕ треба да се користи мета-елементот со содржината атрибут поставена на Content-Language. Потребно е да се користат јазични атрибути наместо HTTP за да се објави стандардниот јазик за 'обработка на текст' (т.е. кога јазикот треба да биде познат за работи како што се избор на фонт, стил, проверка на правописот, шифрација, стил на маркирање на цитати, итн.). Стандардниот јазик на документот не треба да се објавува во елементот на телото (body). Наместо тоа, препорачливо е да се кориси HTML-елементот. Кога документот има содржина наменета за звучници на повеќе од еден јазик, треба да се назначи еден јазик во таг HTML или да се остават јазиците недефинирани. Во ваков случај, документот треба да се подели лингвистички на највисоко можно ниво и да се објави соодветниот јазик за секоја од поделбите. За HTML, треба да се користете само атрибутот lang, за XHTML 1.0 кој служи како текст / html треба да се користат атрибутите lang и xml: lang, а за XHTML кој служи како XML, користете само атрибут xml: lang.

6.4 Врски и линкови

Објаснување на индикаторот: Важно е корисниците да можат да ја разберат целта на сите врски. Значаен линк текст не треба да биде претерано општ и јасно треба да ја опише содржината што треба да се најде или кое дејство треба да се изврши од врската. На пример, не треба да се користи генерички текст како "кликнете овде", "прочитајте повеќе" итн., освен ако целта на врската не може да се одреди со значење во околната содржина. Кога целта на врската не може да се утврди, од корисниците може да се бара да ја следат врската за да ја одредат неговата намена. Враќањето на претходна локација често може да биде потешко за корисниците со попреченост со помош на помошна технологија. Така, програмерите мора да обезбедат дека целта на линкот е јасна.

Наод: Во повеќе инстанци текстот на линкот е премногу општ и/или не е јасен во однос на содржината до која води или дејството кое го извршува.

Препорака: Текстот на линкот треба да има значење во рамките на контекстот.

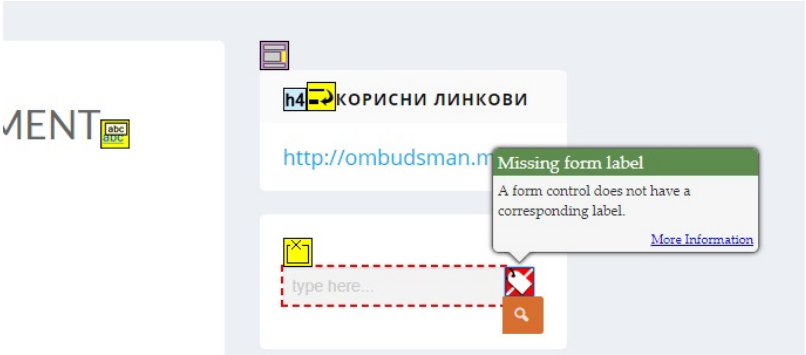

6.5 Јазик на документот

Објаснување на индикаторот: Документите што користат јазици за означување мора да бидат добро формирани. Кога документите не се добро формирани кориснички агенти и / или помошна технологија не може правилно да ја разберат и да ја направат содржината на корисниците. Многу од главните кориснички агенти се способни да се справат со "лош" маркап, меѓутоа, за да бидат постојани во сите платформи и прелистувачи мора да се користи добро формиран маркап. Ова е особено важно за помошна технологија која може или не може да биде програмирана за да се изврши истото ниво на "справување" кое може да се најде во прелистувачите (кои се креирани од мултинационални корпорации) или марки за асистивна технологија што чинат неколку стотици долари или повеќе.

Наод: Читачите на екранот кој го користат лицата со општетен вид (слепи и слабовидни лица) во многу од документите не го разбираат јазикот на кој треба да се толкува документот.

Препорака: Документите за обележување треба да содржат добро формирани елементи.

7. Општина Кочани

7.1 Текстуални алтернативи

Објаснување на индикаторот: На корисниците им е полесно да гледаат и да слушаат содржини, вклучувајќи одделување на преден план од позадина.

Наод: Во многу делови на веб страна недостасуваат описи на нетекстуалните содржини како на пример слики, форми, поврзувачки елементи.

Препорака: Потребно е да се обезбедат алтернативи на текст за секоја нетекстуална содржина.

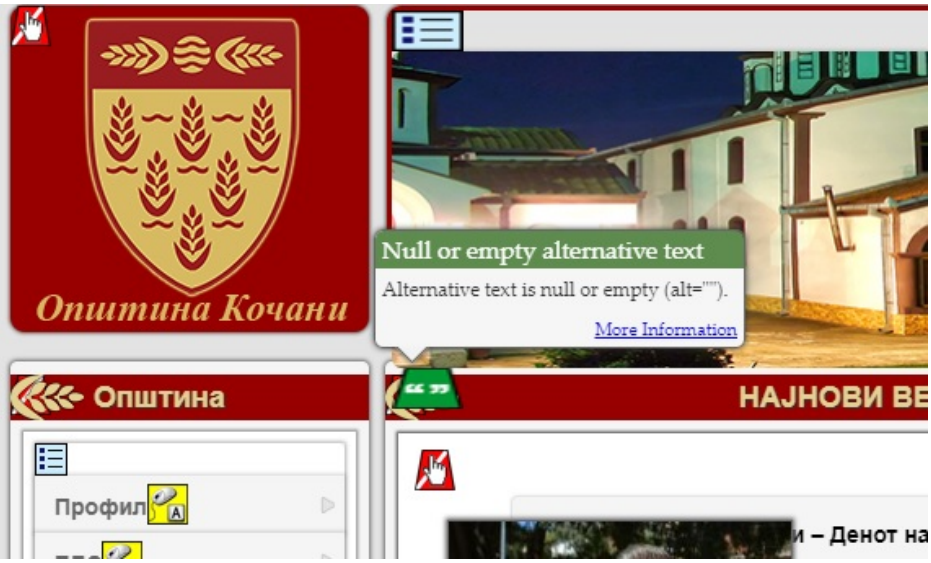

Во случај кога кај img елемент недостасува alt атрибут, истиот треба да се додаде.

7.2 Контраст

Објаснување на индикаторот: *Под контраст се подразбира разликата помеѓу темнината на текстот и светлината/бојата на позадината.*

Наод: Во сегашната ситуација контрастот помеѓу бојата на избраниот текстуален линк и неговата позадина не е доволен за да се исполнат WCAG2.0 Ниво АА.

Препорака: Потребно е користење на процесор за контраст на боја за да може да се одреди дали избраниот текст и боите на позадината обезбедуваат сооднос на контраст од 4,5: 1 за стандарден текст или 3: 1 за поголем текст.

Кодовите за боја може да се проверат на следниот линк со цел да се добие доволен контраст на елементите:

http://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/visual-audio-contrast-contrast.html#visual-audio-contrast-contrast-resources-head

7.3 Јазик на страната

Објаснување на индикаторот: Документите што користат јазици за означување мора да бидат добро формирани. Кога документите не се добро формирани кориснички агенти и / или помошна технологија не може правилно да ја разберат и да ја направат содржината на корисниците. Многу од главните кориснички агенти се способни да се справат со "лош" маркап, меѓутоа, за да бидат постојани во сите платформи и прелистувачи мора да се користи добро формиран маркап. Ова е особено важно за помошна технологија која може или не може да биде програмирана за да се изврши истото ниво на "справување" кое

може да се најде во прелистувачите (кои се креирани од мултинационални корпорации) или марки за асистивна технологија што чинат неколку стотици долари или повеќе.

Наод: Моменталната текстуална содржина на веб страната не е доволно читлива и е неразбирлива за лица со попреченост.

Препорака: Во случај кога јазикот на документот не е идентификуван, за HTML документи потребно е да се додаде атрибут на lang и валиден ISO-639-1 код со две букви во HTML-елементот за отворање. За XHTML документите треба да се додадат и атрибутите lang и xmllang со валиден ISO-639-1 код со две букви во HTML елементот за отворање.

Во случај кога документот има неважечки код за јазикот, потребно е да се додаде валиден код со 2 букви или 3 букви како што е дефинирано во спецификацијата ISO 639 на атрибутот HTML 'lang'. За XHTML мора да се постават и "lang" и "xml: lang".

7.4 Компатибилност

Објаснување на индикаторот: Програмерите треба да го дефинираат природниот јазик на документот за да осигурат дека читачите на екранот и другите кориснички агенти го разбираат јазикот на кој треба да се толкува документот. Конкретно, кога документот содржи повеќекратни јазични избори, читачи на екран и друга помошна техника не можат да го прочиаат текстот.

Наод: Стандардниот јазик на документот е дефиниран во елементот на телото.

Препорака: Потрено е да се максимизира компатибилноста со тековните и идните кориснички агенти, вклучувајќи ги и помошните технологии. Во случај кога идентификаторот на атрибутот не е уникатен, треба да се промени вредноста на атрибутот id, така што истата ќе биде уникатна. НЕ треба да се користи мета-елементот со содржината атрибут поставена на Content-Language.

Јазичните атрибути треба да се користат наместо HTTP за да се објави стандардниот јазик за 'обработка на текст' (т.е. кога јазикот треба да биде познат за работи како што се избор на фонт, стил, проверка на правописот, шифрација, стил на маркирање на цитати, итн.). При тоа не треба да се дефинира стандардниот јазик на документот во елементот на телото, него во таков случај треба да се користи HTML-елементот.

Кога документот има содржина наменета за звучници на повеќе од еден јазик, треба се пријавите еден јазик во таг HTML или во спротивно да се остават јазиците недефинирани. Исто така, во ваков случај може да се подели документот лингвистички на највисоко можно ниво и да се објави соодветниот јазик за секоја од поделбите.

За HTML, треба да се користи само атрибутот lang, за XHTML 1.0 кој служи како текст / html треба да се употребуваат атрибути lang и xml: lang, а за XHTML кој служи како XML, само атрибутот xml: lang.

7.5 Линкови

Објаснување на индикаторот: Важно е за корисниците да можат да ја разберат целта на сите врски. Значаен линк текст не треба да биде претерано општ и јасно треба да ја опише содржината што треба да се најде или дејството да се изврши од врската. На пример, не користете генерички текст како "кликнете овде", "прочитајте повеќе" итн., Освен ако целта на врската не може да се одреди со значење во околната содржина. Кога целта на врската не може да се утврди, од корисниците може да се бара да ја следат врската за да ја одредат неговата намена. Враќањето на претходна локација често може да биде потешко за корисниците со попреченост со помош на помошна технологија. Така, програмерите мора да обезбедат дека целта на линкот е јасна.

Наод: Во повеќе инстанци текстот на линкот е премногу општ и/или не е јасен во однос на содржината до која води или дејството кое го извршува.

Препорака: Текстот на линкот треба да има значење во рамките на контекстот.

7.6 Елементи

Објаснување на индикаторот: Документите што користат јазици за означување мора да бидат добро формирани. Кога документите не се добро формирани кориснички агенти и / или помошна технологија не може правилно да ја разберат и да ја направат содржината на корисниците. Многу од главните кориснички агенти се способни да се справат со "лош" маркап, меѓутоа, за да бидат постојани во сите платформи и прелистувачи мора да се користи добро формирана марка. Ова е особено важно за помошна технологија која може или не може да биде програмирана за да се изврши истото ниво на "справување" кое може да се најде во прелистувачите (кои се креирани од мултинационални корпорации) или марки за асистивна технологија што чинат неколку стотици долари или повеќе.

Наод: Јазикот на документот не е соодветно формиран за да биде разбран од помошна технологија.

Препорака: Документите за обележување потребно е да содржат добро формирани елементи - HTML ознака: <FORM>

Креираната содржина треба да биде презентирана на различни начини (на пример, поедноставен распоред) без губење на информации или структура. Во случај кога во елемент, тип на "текст" недостасува, а е поврзан со етикета (label), треба да се додаде елемент од етикетата што ја опкружува етикетата на

соодветната контрола. Атрибутот за елементот на етикетата треба да се постави со истата вредност како идентификацијата на контролата и/или треба да се додаде атрибут на наслов на влезниот елемент. Исто така како уште една алтернатива може да се создаде елемент на етикетата кој го содржи влезниот елемент.

7.7 Компатибилност

Објаснување на индикаторот: Атрибутот id одредува единствен идентификатор за HTML елемент (вредноста мора да биде уникатна во HTML-документот).

Атрибутот id најмногу се користи за да укажува на стил во style sheet и преку JavaScript (преку HTML DOM) за манипулирање со елементот со специфичниот ID.

Наод: Во сегашниот дизајн на веб страната идентификаторот на атрибутот не е уникатен, па затоа треба да се промени вредноста на атрибутот id, така што истата ќе биде уникатна.

Препорака: Компатибилноста треба да се максимизира со тековните и идните кориснички агенти, воедно вклучувајќи ги и помошните технологии.

8. Општини Пехчево, Пробиштип, Чешино-Облешино

Веб страните на трите општини Пехчево, Пробиштип и Чешино-Облешино ги имаат истите наоди, но во различен број на инстанци.

8.1 Информации и врски

Објаснување на индикаторот: Во случај кога во елемент, тип на "текст" недостасува, а е поврзан со етикета (label), треба да се додаде елемент од етикетата што ја опкружува етикетата на соодветната контрола. Атрибутот за елементот на етикетата треба да се постави со истата вредност како идентификацијата на контролата и/или треба да се додаде атрибут на наслов на влезниот елемент. Исто така како уште една алтернатива може да се создаде елемент на етикетата кој го содржи влезниот елемент.

Наод: Во одредени делови недостасува тип на текст кој е поврзан со атрибутот label.

Препорака: Креираната содржина потребно е да може да се презентира на различни начини (на пример, поедноставен распоред) без при тоа да доведе до губење на информации или структура. На корисниците им е полесно да гледаат и да слушаат содржини, вклучувајќи одделување на преден план од позадина.

Исто така потребно е да се додадете текст на ознаките на влезниот елемент кој ја опишува целта или функцијата на одредена контролата. Во овој случај, потребно е да се проверите і (курзив) елементот којшто се користи и доколку е потребно да се заменат елементите.

8.2 Етикети или упатства

Објаснување на индикаторот: Ова се прави со цел за максимизирање на компатибилноста на страната.

Наод: Во текот на спроведување на анализата текстот на етикетите е празен.

Препорака: Во таков случај потребно е да додадете текст во елементот на етикетата.

Примери на добри практики

Со прилагодување на веб-страниците, општина ќе овозможи поголема информираност, пристап и ефикасност во доставување на услугите до корисниците со попреченост, зголемување на учеството, инклузивно креирање на политики на локално ниво, како и зголемување на довербата на граѓаните со попреченост во институциите.

Пристапните веб-страници нудат инклузивно информирање. Истите можат да бидат ризница за идеи и инструкции за понатамошно креирање/адаптирање на веб-страницата која се оценила како непристапна. За таа цел, овој извештај ќе презентира две веб-страници кои можат да послужат како понатамошни примери за пристапни веб-страници. Истите беа прилагодени со менторска поддршка од страна на Инклузива.

1. **Општина Куманово** http://kumanovo.gov.mk/

Веб страната на општина Куманово е направена на платформа Wordpress. Во првичната анализа 33% од веб страните на општините во Североисточниот регион беа пристапни за лица со попреченост. Со менторска поддршка од страна на Инклузива овозможена на техничкиот кадар во општината, пристапноста веб страната на општина Куманово е зголемена до 87% со последната проверка преку гореспонатите интернет проверувачи на пристапност на веб страни.

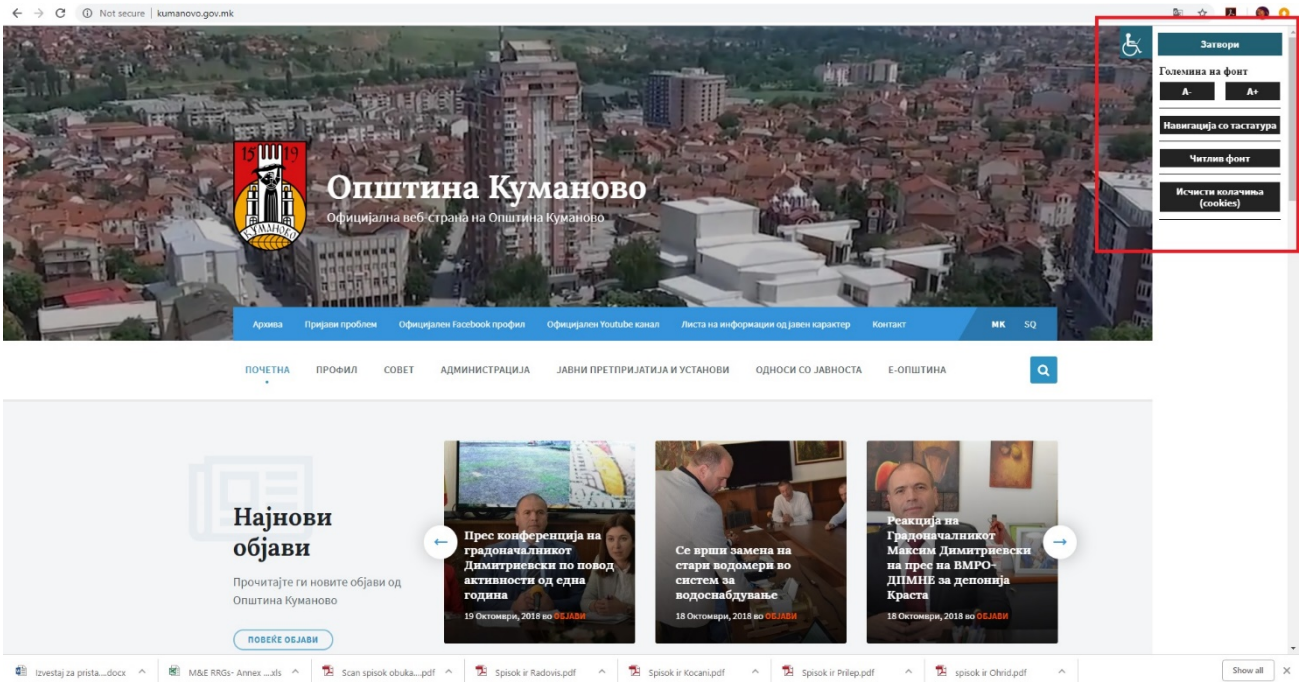

Имено, на веб страната беше интегриран plug-in кој овозможува дополнителни алатки за зголемување на текстот (фонтот), при тоа да не се наруши фукнционалноста на веб страната. Исто така овозможување на целосна навигација преку тастатура, чистење на cookies и овозможување промена на самиот фонт со цел да се направи истиот почитлив. Овој додаток може да се додаде бесплатно во рамки на платформата Wordpress, а при негова интеграција потребно е да се модифицираат другите елементи на веб страната согласно W3C стандардите за пристапност.

2. **Општина Крива Паланка** http://www.krivapalanka.gov.mk/

Веб страната на општина Крива Паланка исто така е направена на платформа Wordpress, а преку менторската поддршка од страна на Инклузива овозможена на техничкиот кадар во општината, пристапноста на општина Крива Паланка е зголемена до 95%.

При тоа, општината оддели дополнителни сретства во оптинскиот буџет предвидени за оваа намена. Интегрираната фукционалност на оваа веб страна им овозможува на кориснице покрај промена на големината на фонтот и негово поедноставување, можност за промена на бојата на контрастот, подлекување на линковите или нивно обојување, промена на бои на страната како и видливост на страната во црно-бела варијанта. Исто така има и доста корисна алатка за исклучување на анимациите на страната.

3. Пристап до информации од јавен карактер

Во двете веб страни има посебен линк до под-страна "Слободен пристап до информации" каде има контакт информации за вработеното лице одговорно за давање на информации од јавен карактер, документите потребни за добивање на овој тип на информации, видео прирачни за информации од јавен карактер кое содржи интерпретација на знаковен јазик и линк до веб страната на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер.

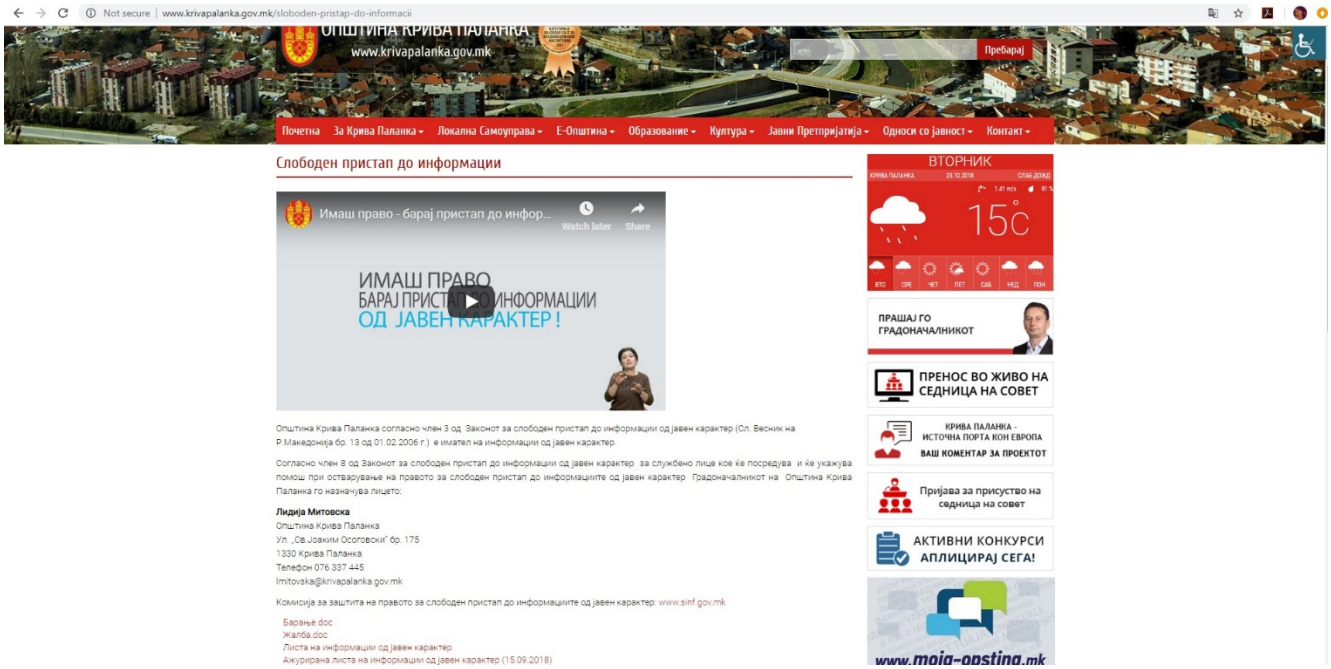
Not secure | www.krivapalanka.gov.mk/sloboden-pristap-do-informacii
ОПШТИНА КРИВА ПАЛАНКА
www.krivapalanka.gov.mk
Пребарај
Почетна
За Крива Паланка
Локална Самоуправа
Е-Општина
Образование
Култура
Јавни Претпријатија
Односи со јавност
Контакт
Слободен пристап до информации
Имаш право - барај пристап до инфор...
Watch later
Share
ИМАШ ПРАВО
ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР !
Општина Крива Паланка согласно член 3 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер (Сл. Весник на Р.Македонија бр. 13 од 01.02.2006 г.) е имател на информации од јавен карактер.
Согласно член 8 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер за службено лице кое ќе посредува и ќе укажува помош при остварување на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер Градоначалникот на Општина Крива Паланка го назначува лицето:
Лидија Митовска
Општина Крива Паланка
Ул. „Св.Јоаким Осоговски" бр. 175
1330 Крива Паланка
Телефон 076 337 445
lmitovska@krivapalanka.gov.mk
Комисија за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер: www.sinf.gov.mk
Барање.doc
Жалба.doc
Листа на информации од јавен карактер
Ажурирана листа на информации од јавен карактер (15.09.2018)
ВТОРНИК
15°C
ПРАШАЈ ГО ГРАДОНАЧАЛНИКОТ
ПРЕНОС ВО ЖИВО НА СЕДНИЦА НА СОВЕТ
КРИВА ПАЛАНКА - ИСТОЧНА ПОРТА КОН ЕВРОПА
ВАШ КОМЕНТАР ЗА ПРОЕКТОТ
Пријава за присуство на седница на совет
АКТИВНИ КОНКУРСИ
АПЛИЦИРАЈ СЕГА!
www.moja-opstina.mk

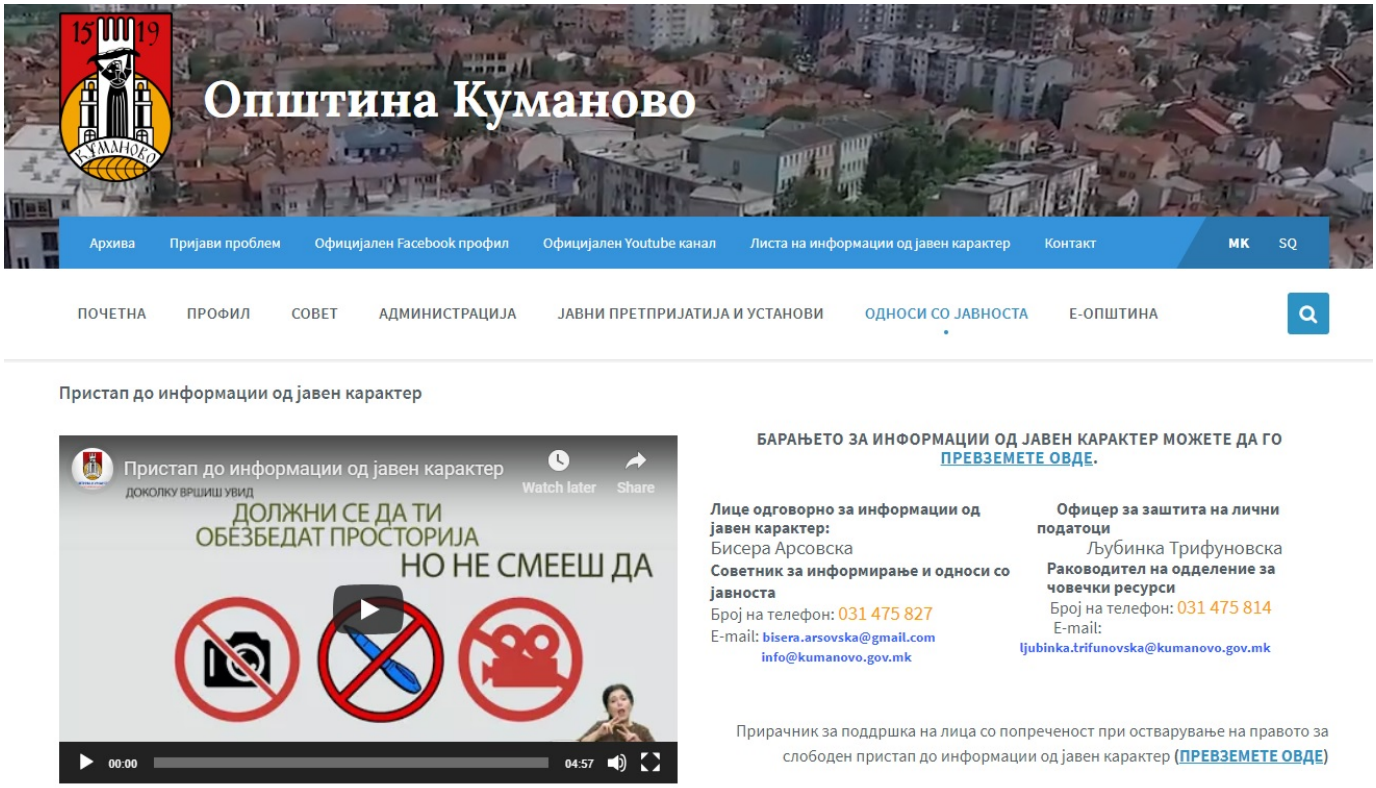
Општина Куманово
Архива
Пријави проблем
Официјален Facebook профил
Официјален Youtube канал
Листа на информации од јавен карактер
Контакт
МК
SQ
ПОЧЕТНА
ПРОФИЛ
СОВЕТ
АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА И УСТАНОВИ
ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА
Е-ОПШТИНА
Пристап до информации од јавен карактер
Пристап до информации од јавен карактер
ДОКОЛКУ ВРШИШ УВИД
Watch later
Share
ДОЛЖНИ СЕ ДА ТИ
ОБЕЗБЕДАТ ПРОСТОРИЈА
НО НЕ СМЕЕШ ДА
00:00
04:57
БАРАЊЕТО ЗА ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР МОЖЕТЕ ДА ГО ПРЕВЗЕМЕТЕ ОВДЕ.
Лице одговорно за информации од јавен карактер:
Бисера Арсовска
Советник за информирање и односи со јавноста
Број на телефон: 031 475 827
E-mail: bisera.arsovska@gmail.com
info@kumanovo.gov.mk
Офицер за заштита на лични податоци
Љубинка Трифуновска
Раководител на одделение за човечки ресурси
Број на телефон: 031 475 814
E-mail:
ljubinka.trifunovska@kumanovo.gov.mk
Прирачник за поддршка на лица со попреченост при остварување на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер (ПРЕВЗЕМЕТЕ ОВДЕ)

Генерални заклучоци

- Во веб-страните најчесто недостасува семантички изразен HTML, со текстуални еквиваленти овозможени за слики и добро именувани линкови, кое што им помага на слепите корисници кои користат софтвер за трансформација на текст во говор и / или хардвер за трансформација на текст во Браево писмо.
- Текстот и сликите не се големи и / или не можат да се прошират за да им се олесни на корисниците со слаб вид да ја читаат и разбираат содржината.
- Линковите се или премногу општи или нејасно ја опшуваат содржината до која водат или дејството кое со извршува со нивно одбирање..
- Страниците не се кодирани така што корисниците можат да се движат само со помош на тастатурата или само со еден уред за пристап со што е веб страната не е пристапна за корисниците кои не се во можност да користат глувче или стандардна тастатура.
- Видеата не се придружени со транскрипта или не е достапна верзија со знаковен јазик, со што глувите и наглувите корисници не можат да го разберат видеото кое е поставено.
- Веб страните користат трепкачките ефекти кои не може да се направат опционални, со цел корисниците кои се склони кон напади предизвикани од овие ефекти, да не се изложени на ризик.
- Содржината на многу веб страни не е напишана на едноставен јазик и не е придружена со сликовит/илустриран приказ со фотографии, дијаграми и анимации, со што корисниците со дислексија и потешкотии во учењето не се во можност да ја разберат содржината.

Препораки

- Голем дел од веб страните на општините во Источниот регион немаат објавено доволно контакт информации објавени на самата општина Потребно е општините редовно да ги ажурираат нивните веб страни во делот Контакт или во делот Пристап до информации од јавен карактер каде ќе бидат јавно објавени контакт информации од вработени кои ја извршуваат оваа работна обврска.
- На голем дел од веб страните нема јавно објавено лице за контакт надлежно за давање на информации од јавен карактер. Исто така неколку општини воопшто немаат лице надлежно за комуникација со лица со попреченост. Потребно е општините да назначат лице вработено во општината кое ќе биде надлежно да комуницира со лица со попреченост, а при тоа е соодвето обучено за комуникација со лица со попреченост и неговата канцеларија е на место пристапно за корисници на инвалидска количка. Со ова се овозможува соодветен пристап на лица со попреченост до општината и можност за подобрена комуникација со истите.
- Содржината која се објавува на веб страните треба да е на лесно разбирлив јазик, соодветно придружена со сликовит приказ. Препорачливо е користење на визуелен приказ на содржината, конкретно користењето на видеа кои треба да се придружени или со интерпретација на знаковен јазик или со текстуална транскрипција.
- Со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, општините за својата работа се должни да овозможат информираност на јавноста. Согласно Законот за локалната самоуправа во РМ секоја општина е должна на граѓаните да им овозможи пристап кон основните информации за услугите што им ги обезбедува.